

dle rozdělovníku

Váš dopis zn./ze dne:

4877/2020

Č. j.:

MHMP 651145/2021

Sp. zn.:

S-MHMP 1920090/2020

Vyřizuje/tel.:

Počet listů/příloh: 9/0

Datum:

11.05.2021

ROZHODNUTÍ

Magistrát hl. m. Prahy, odbor památkové péče (dále jen MHMP OPP), jako orgán státní památkové péče na území hlavního města Prahy věcně a místně příslušný podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, posoudil žádost vlastníka dotčené nemovitosti Hlavního města Prahy, Mariánské náměstí 2, Praha 1, IČ 000 64 581, kterou podala Správa pražských hřbitovů, Vinohradská 2807, Praha 3, IČ 452 45 801, v zastoupení na základě zřizovací listiny ze dne 24.2.2009 a rozhodl podle § 67 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů,

ve věci **obnovy náhrobků pražských purkmistrů Františka Dittricha a Ferdinanda Valíše, které jsou součástí Olšanských hřbitovů a jsou nemovitou kulturní památkou zapsanou pod r.č. ÚSKP 11741/1331 a obnovy náhrobků pražských purkmistrů Antonína Strobacha a Emiliána Skramlíka, které se nacházejí na Olšanských hřbitovech.** Olšanské hřbitovy jsou současně v památkové zóně Vinohrady, Žižkov, Vršovice, prohlášené vyhláškou hl. m. Prahy č. 10/1993 Sb. hl. m. Prahy, o prohlášení částí území hl. m. Prahy za památkové zóny a o určení podmínek jejich ochrany.

Spočívající v úpravách s následujícími podrobnostmi:

náhrobek Františka Dittricha, Olšany II, oddělení 5, hrob 18:

- očištění povrchu obelisku i zakrytí hrobu oplachem vody,
- vyplnění chybějících poškození obelisku umělým kamenem, imitujícím strukturu opracované žuly,
- vyplnění spár mezi kvádry zakrytí hrobu,

navrhované materiály a technologie:

- čištění: tlaková voda s regulací, špachtle, kartáčky,
- vyplnění spár: silikonový tmel probarvený ve hmotě,
- tmelení: světlostálá epoxidová pryskyřice probarvená ve hmotě, směs minerálních plniv imitujících žulu,

náhrobek Ferdinanda Vališe, Olšany III, oddělení 4, hrob 333:

- postranní ploché kvádry brání v provedení opravy náhrobku, proto tyto části přemístěny tak, aby byl umožněn přístup k opravě,
- vyčištění reliéfu písmen v čelní části obelisku a nové vyzlacení nápisu,
- oprava ohraničení hrobového místa, zábradlí transferováno ze stávajícího dožilého osazení,
žulové kvádry tvořící obrubník vyzvednuty, očištěny a znovu osazeny do nově zhotoveného betonového rámu, tvořícího základ obruby, do té nově osazeno opravené zábradlí,
- zkompletovány obě železné lampy,
- restaurátorská oprava zábradlí a lamp,
- kamenická oprava rámu, včetně vybudování nového základu,
- vyčištění a retuše povrchu obelisku s podstavcem, obnova zlacení v čelní ploše,

kovové prvky:

- fotodokumentace, demontáž a odvoz do ateliéru,
- stratigrafický průzkum a demontáž,
- očištění regulovaným otryskáním jemným křemičitým pískem,
- pasivace povrchu roztokem IZOKOR s fosfatizačním účinkem,
- sumarizace poškozených a chybějících částí,
- tvarová rehabilitace deformovaných částí,
- výroba a doplnění tvarových kopií chybějících a korozně degradovaných konstrukčních částí a dílů,
- výroba a doplnění tvarových kopií chybějících zdobných prvků,
- tvarová rehabilitace kotvicích prvků jednotlivých plotových polí a sloupků a obnova funkčnosti dvířek oplocení,
- výroba tvarové kopie celé chybějící lucerny,
- pasivace povrchu roztokem IZOKOR s fosfatizačním účinkem,
- 2 x základní nátěr barvou BILAK Zn Primer,
- 2 x vrchní nátěr dle dohodnutého odstínu RAL stanoveného při kontrolním dni,
- zasklení luceren novými vitrajovými skly,
- doprava a zpětná montáž na původní místo,
- restaurátorská zpráva s fotodokumentací,

náhrobek Antonína Strobacha, Olšany III, oddělení 6, hrob 259:

- oprava obou částí náhrobku,
- náhrobek - vyzvednutí, očištění, zpevnění, následná anastylóza dochovaných částí a jejich spojení lepenými spoji,
- vyplnění dutin a spár umělým kamenem,
- očištění a zárovnání povrchu nápisové desky, vyzlacení jména Antonína Strobacha a osazení desky do stély náhrobku,

- stěla Duras – konzervace dochovaného stavu – očištění povrchu, injektáž prasklin a vyplnění dutin, možných míst zatékání vody,
- diagonální a horizontální plochy obou stél opatřeny penetrační ochranou proti vsakování srážkové vody,

navrhované materiály a technologie:

- čištění: biocidní prostředek Sanatop, špachtle, kartáčky, oplach vodou,
- injektáž: 10% roztok akrylátové pryskyřice Paraloid B72 v toluenu,
- konsolidace: organokřemičitý přípravek Porosil RZ (fa Aqua), 5% roztok akrylátové pryskyřice Paraloid B72 v toluenu, štětce,
- armatury: nerezová závitová tyč Ø 6 mm,
- lepení – epoxidová pryskyřice Akepox 2010 (fa Akemi),
- tmelení: směs minerálních plniv v 10% roztoku akrylátové pryskyřice Paraloid B72 v toluenu a lihu, umělý kámen Petra – minerální tmel (fa Aqua) probarvený ve hmotě,
- povrchová úprava: hydrofobizační přípravek Porosil rvv (FA Aqua),

náhrobek Emiliána Skramlíka, Olšany VII, oddělení 23, hrob 54c:

- stávající dochovaná část náhrobku koncipována jako podstavec sochařské figury, navrženo zhotovení umělecké sochařské kopie z ušlechtilého pískovce, reprodukční kamenosochařskou metodou, podle originálu sochy,
- součástí kopie i plintus, profilovaný blok pod sochou,
- před instalací sochy zpět nezbytné očistit podstavec a celou architektonickou část památníku a sesadit jeho části do původních poloh,
- předem třeba omítnout zadní stěnu jako důstojné pozadí sochy a odvést srážkovou vodu z okapní roury dál od úpatí díla,
- z běžného ohledání není zřejmý stav zakrytí hrobu, jeho obezdění a podloží, zda stav umožňuje instalaci sochy, proto navržen průzkum, zda nutné stavební konstrukci opravit,
- navrženo zhotovení kopií železných luceren,
- nápisy na podstavci se jménem primátora a jeho ženy vyzlacený

a vydává podle ustanovení § 14 odst. 1 v souladu s § 14 odst. 3, § 44a odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, toto **závazné stanovisko**:

Provedení navrhovaných prací v rozsahu předložených restaurátorských záměrů, které zpracovala Správa pražských hřbitovů, MgA. Petr Béna 11/2020 a Pasířství Houska & Douda, 12/2020 je z hlediska zájmů státní památkové péče **p ř í p u s t n é** za těchto základních podmínek:

1. Bude proveden detailní průzkum stavu a materiálu náhrobků a na jeho základě bude upřesněn a doplněn postup restaurování kamene i kovů s rozsahem doplňků a navrhovaných materiálů. Doplněný postup včetně povrchové ochrany hrobů bude předložen MHMP OPP k posouzení.
2. Případná obnova sochařské výzdoby náhrobku primátora Skramlíka formou sekané kopie nebo odlitku bude řešena v samostatném správním řízení.

3. Při obnově vrcholového kříže u náhrobku primátora Strobacha bude zpracován návrh, který bude předložen MHMP OPP k posouzení.
4. MHMP OPP budou předkládány vzorky čištění, povrchové úpravy a doplňků. O skutečnosti, že jsou tyto vzorky vyhotoveny, informuje žadatel MHMP OPP, aby byl umožněn řádný výkon dozorovacích pravomocí MHMP OPP. Do doby odsouhlasení shody vzorku s výše uvedenými požadavky nelze práce provést jako celek.
5. U kulturní památky (náhrobek primátora Františka Dittricha a primátora Ferdinanda Vališe) bude vyhotovena závěrečná restaurátorská zpráva, která bude předána Národnímu památkovému ústavu, územnímu odbornému pracovišti v hl. m. Praze v termínu do 30 dní od převzetí díla.

Odůvodnění:

Podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, byla dne 16.12.2020 podána oprávněnou osobou žádost o vydání závazného stanoviska k návrhu výše uvedené obnovy předmětných kulturních památek v rozsahu předložené dokumentace.

Žádost obsahuje následující doklady a podklady:

- zřizovací listina
- restaurátorský návrh

MHMP OPP požádal dne 4.1.2021 Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze (dále jen NPÚ ÚOP PR), o zpracování písemného vyjádření k předloženému návrhu v zákonné lhůtě 20 dnů ode dne doručení žádosti o jeho vypracování.

Ve smyslu ustanovení § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, bylo ve věci vydáno písemné vyjádření NPÚ ÚOP PR č.j. 311/908/2021 ze dne 15.2.2021. Ve svém vyjádření tato odborná organizace považuje navrhované práce za realizovatelné za následujících podmínek:

1. *Bude proveden nejprve průzkum stavu a materiálů a bude specifikován navrhovaný obecný postup prací. Navrhovaný postup může být korigován novými zjištěními. Všechny postupy budou před realizací odzkoušeny na malém vzorku povrchu a konzultovány se zástupci památkové péče a investora. Po hlubším průzkumu bude upřesněn a doplněn postup restaurování kamene i kovů s rozsahem doplňků a navrhovaných materiálů.*
2. *U náhrobku primátora Skramlika bude s majitelem sousední kaplové hrobky řešena zadní stěna hrobky a odvod dešťové vody, nejlépe současně s ověřením stavu hrobu.*
3. *V případě obnovy sochařské výzdoby náhrobku primátora Skramlika bude sekaná kopie (popř. odlitek) řešena v samostatném správním řízení.*
4. *Povrchová ochrana hrobů bude řešena na místě po návrhu materiálů.*
5. *U náhrobku primátora Strobacha/Duras lze obnovit vrcholový kříž – návrh a tvar bude předložen v nákresu na místě ke schválení.*

S tímto doporučením:

provádění pravidelné údržby, především odstraňování spadané zeleně pro zabránění nárůstu devastující zeleně.

Upozornění:

Příslušné restaurátorské práce bude provádět restaurátor s platným povolením MK dle třídníku specializací restaurátorských prací, který je přílohou č. 1 zákona 20/1987 Sb., o státní památkové péči. (Obnovu kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi, mohou provádět fyzické osoby na základě povolení vydaného podle § 14a zákona č. 20/87 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, přičemž restaurováním se rozumí souhrn specifických výtvarných, uměleckořemeslných a technických prací respektujících technickou a výtvarnou strukturu originálu. Požadavek na restaurátora s platným povolením MK s příslušnou specializací vychází z historické, architektonické a umělecké hodnoty architektury celého areálu.)

Zástupci NPÚ ÚOP PR bude umožněno provádění památkového dohledu nad prováděním prací v rámci kontrolních dní, a to ve smyslu § 32 odst. 1 zák. č. 20/1987 Sb. O státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů; o zahájení prací bude NPÚ ÚOP PR uvědomen.

Účast zástupce NPÚ ÚOP PR na kontrolních dnech či v průběhu prací požadujeme pro zabezpečení odborného dohledu nad prováděním komplexní péče o kulturní dědictví, kterým je odborná organizace ze zákona pověřena.

Účastníkovi řízení byla v souladu s § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Účastník řízení této možnosti nevyužil.

MHMP OPP, který žádost posoudil, se ztotožnil s písemným vyjádřením NPÚ ÚOP PR s tím, že provedení prací, uvedených v předloženém návrhu, je z hlediska zájmů státní památkové péče přípustné za podmínek, uvedených ve výrokové části závazného stanoviska. MHMP OPP neuvedl ve výroku rozhodnutí podmínku č. 2 písemného vyjádření NPÚ ÚOP PR, neboť jde nad rámec žádosti. Přesto MHMP OPP doporučuje prověřit odvod dešťové vody u sousední kaplové hrobky. MHMP OPP neuvedl ve výrokové části rozhodnutí podmínku č. 4 písemného vyjádření NPÚ ÚOP PR, neboť je součástí podmínky č. 1 MHMP OPP. K podmínce č. 6 písemného vyjádření NPÚ ÚOP PR: závěrečná restaurátorská zpráva bude odevzdána jen u dvou hrobek, které jsou nemovitou kulturní památkou. V případě, že jednotlivé hrobky nejsou prohlášeny za kulturní památku, náleží pouze k prostředí kulturní památky. Hrobka je samostatnou věcí v právním slova smyslu a z těchto důvodů nemůže být kulturní památkou a proto nelze dle zákona nařídit provedení prací v režimu restaurování a tedy nelze požadovat restaurátorskou zprávu ani restaurátora s povolením MK.

Olšanské hřbitovy, parc. č. 4316, k.ú. Vinohrady, Žižkov, Vršovice, Vinohradská, Praha 3 jsou nemovitou kulturní památkou, zapsanou pod r.č. 11741/1-1331 a jsou v památkové zóně Vinohrady, Žižkov, Vršovice, prohlášené vyhláškou hl. m. Prahy č. 10/1993 Sb. hl.

m. Prahy, o prohlášení částí území hl. m. Prahy za památkové zóny a o určení podmínek jejich ochrany. Hrobky představují prostředí kulturních památek.

Předmětem památkové ochrany u hřbitovů je zejména jejich architektonická kompozice, funerální architektura (hroby s náhrobky, hrobky) včetně vegetační složky.

Olšanské hřbitovy, vzniklé po roce 1680 kolem kostela sv. Rocha, jsou prvořadou funerální památkou pro vysokou uměleckou hodnotu celé řady náhrobků. Byla zde pohřbena řada významných českých osobností 18., 19. a 20. století. Hřbitov vyniká velmi bohatým souborem funerální plastiky a architektury od klasicismu až po současnost. Svými díly jsou zde zastoupeni přední umělci své doby.

Náhrobek Františka Dittricha je z roku 1875. Klasicizující stupňovitý obelisk je složen ze tří kvádrů, samotné stély, kvádrů s profilem a podstavného kvádrů. Zakrytí hrobu je složeno z deseti masivních kvádrů, které tvoří tři stupně. Na náhrobní desce je reliéf kříže. Dílo je zachované v dobrém stavu, včetně zlacení nápisu. Na obelisku jsou drobná poškození, diagonální a horizontální plochy jsou pokryté povlakem nečistot a zelených řas.

Náhrobek Antonína Strobacha je z roku 1856. Náhrobek byl na současné místo přenesen z Malostranského hřbitova po roce 1984. Skládá se ze dvou náhrobků, stél z pískovce s nápisovými deskami z vápence. Oba náhrobky jsou stejného stáří, podobného materiálu a výtvarného stylu. Vpravo je náhrobek Duras, stéla na podstavci v podobě kapličky s nikou s neorománskými detaily, s profilovaným lomeným frontonem, reliéfem s nikami, ve které jsou tři obdélné nápisové desky. Vlevo je náhrobek Strobach, také stéla na podstavci, se stupňovitým završením. V čelní ploše, okolo stupňovité nápisové desky, je diamantový vlys. Stéla, která je náhrobkem pražského primátora Strobacha, je v havarijním stavu. Horní část je odlomena, také nápisová deska je oddělena a leží samostatně před podstavcem náhrobku. Stéla Duras je zachována celistvě, je však ve značně zchátralém stavu. Kříž, původně stojící na vrcholu díla, je dochován pouze v profilovaném plintu, který je připojen ke stéle. Obě části jsou na povrchu pokryté povlakem zelených řas a nečistot.

Náhrobek Ferdinanda Vališe je z roku 1887. Čtyřstranný obelisk na krychlovém podstavci je složen ze dvou bloků kamene, samotného obelisku a kvádrů s profilací a stupňovitým zúžením, který navazuje na obelisk. V čelní ploše jsou přímo v leštěném povrchu nápisy zdobené rostlinným dekorem. Další nápisy jsou na podstavci a na bočních plochách. Po stranách obelisku jsou dvě železné lucerny s vysokými nožičkami, bohatě zdobené rostlinným dekorem. Obelisk s lucernami stojí v čele širokého hrobového místa, které je ohraničeno žulovým obrubníkem, v němž je osazeno nízké zábradlí z kovaného železa, s rostlinným ornamentem. Po stranách obelisku jsou ještě dva samostatně stojící ploché kvádry, na každém je malými písmeny jen jedno jméno s daty. Tyto části pocházejí ze 60. let 20. století. Obelisk s podstavcem jsou zhotoveny z velmi odolného kamene. Kovové části jsou silně poškozeny korozí, jedna z lamp chybí, dochována je

pouze noha. V dochované lampě jsou patrné fragmenty vitrážových výplní. Vlivem pohybu podloží, došlo k deformaci skladby obrubníku a tím i železného zábradlí.

Náhrobek Emiliána Skramlíka je z roku 1883 se sochou Jana Křtitele od Josefa Václava Myslbeka. Tato socha byla roku 1901 přenesena z Malostranského hřbitova. Patrně z téže doby pochází i podstavec a zakrytí hrobu. Náhrobek je kombinací žuly, mramoru a litiny. Je ze tří masivních bloků žuly a je vertikálně členěn na sokl ve tvaru oltářního stolce s malým nástavcem a nárožními pilastry. Po stranách se nacházely dvě kovové lucerny. Dnes je dochován na místě pouze podstavec. Ten je ze tří masivních bloků žuly a je vertikálně rozčleněn na sokl ve tvaru oltářního stolce s malým nástavcem a nárožní pilastry. Součástí soklu jsou nárožní rotační kuželky z bílého mramoru. Nápisové desky jsou na čele soklu a po stranách mezi soklem a pilastry. Kompozici horizontálně propojují profilované římsy. Na podstavci byly, po stranách na pilastrech, umístěny dekorativní litinové lampy a na soklu uprostřed stála socha z pískovce, stojící figuru sv. Jana Křtitele. Vousatý světec oblečený v pasteveckém rouchu z velbloudí kůže, držel v levé ruce kovový prvek, berlu ve tvaru protáhlého rákosového kříže, ke kterému vzhlíží a pravou rukou na něj ukazuje. Na masivním profilovaném plintu sochy, byl v segmentové kartuši drobný reliéf s křesťanskými symboly. Dílo zadní stranou doléhá k zadní zdi jiné kaplové hrobky. Rám hrobu a jeho zakrytí je z masivních žulových desek, na středu mělký reliéf kříže, na okraji dekorativní pásek lemující. Chybí socha Jana Křtitele, včetně plintu a jedna z železných luceren. Druhá, stojící vpravo je neúplně dochována, se zbytky vitrážových výplní, pokrytá zbytky černé barvy a postupující koroze. Ze střechy sousední hrobky je přivedena okapní odtoková roura k její patě. Povrch hrobky je proto trvale zavlhčen a poryt silnými nánosy mechu. Ten bují především ve hrubší profilaci kolem kříže na desce.

K jednotlivým podmínkám, jimiž MHMP OPP omezil provedení záměru žadatele:

Podmínka č. 1: Je nezbytné provést hlubší průzkum a na základě jeho výsledků a zkoušek upřesnit a doplnit postup restaurování.

Podmínka č. 2: Z hlediska významu hrobky je ochuzení o sochu poměrně výrazným záporem. Měla by zde být možnost vytvoření kopie alespoň formou odlitku.

Podmínka č. 3: Výsledné řešení je třeba připravit. Je pravděpodobné, že existuje starší dokumentace náhrobku z Malostranského hřbitova, nebo analogie s obdobnými hroby.

Podmínka č. 4: Podmínka posouzení vzorků před realizací je vedena nezbytností eliminovat nevhodné detaily, které mohou vést ke změnám celkového chráněného výrazu objektu. Dozorovací pravomoc MHMP OPP je zakotvena v zákoně č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Daný postup je také v souladu s požadavkem § 9 odst. 4 písm. c) vyhlášky č. 66/1988, neboť před celkovým provedením prací umožní zjištění souladu této natolik specifické otázky s požadavky památkové péče, čímž se vyloučí, aby v případě pochybení dodavatele bylo třeba práce provést opětovně jako celek.

Podmínka č. 5: Povinné náležitosti závěrečné restaurátorské zprávy, jejíž vyhotovení stanovil MHMP OPP jako základní podmínku pro realizaci restaurování, jsou uvedeny v § 10 odst. 4 vyhlášky Ministerstva kultury č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon o státní památkové péči.

Po provedeném správním řízení ve věci rozhodl příslušný správní orgán v souladu s platnou právní úpravou tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto závazného stanoviska. Podle 44a odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, je toto závazné stanovisko samostatným správním rozhodnutím. V dané věci je dána výlučná rozhodovací pravomoc MHMP OPP, neboť o dané věci není příslušný rozhodovat stavební úřad.

Poučení o odvolání:

Proti tomuto rozhodnutí může účastník řízení podat podle ustanovení § 81 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, odvolání, ve kterém uvede, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá, v čem se spatřuje namítaný rozpor s právními předpisy, případně poukáže na jinou nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, jež mu předcházelo, ve lhůtě 15 (patnácti) dnů ode dne oznámení rozhodnutí, a to k Ministerstvu kultury ČR, podáním u Magistrátu hlavního města Prahy, odboru památkové péče, na výše uvedenou adresu našeho úřadu. Odvolání jen proti odůvodnění rozhodnutí je nepřijatelné. Odvolání se podává s potřebným počtem stejnopisů tak, aby jeden stejnopis zůstal správnímu orgánu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis. Nepodá-li účastník potřebný počet stejnopisů, vyhotoví je správní orgán na náklady účastníka.

Lhůta pro podání odvolání počíná běžet podle § 40 odst. 1 písm. a) správního řádu dnem následujícím po dni, kdy bylo toto rozhodnutí doručeno. Doručení písemnosti upravuje § 23 a § 24 správního řádu, který stanoví, že nebyl-li adresát tohoto rozhodnutí zastižen, rozhodnutí se uloží v provozovně provozovatele poštovních služeb. Jestliže si adresát uložené rozhodnutí ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy bylo rozhodnutí k vyzvednutí v provozovně provozovatele poštovních služeb připraveno, nevyzvedne, považuje se rozhodnutí podle § 24 odst. 1 správního řádu za doručené posledním dnem této lhůty (od tohoto dne běží v daném případě lhůta pro podání odvolání).

Včas podané a přípustné odvolání má odkladný účinek.

Mgr. Jiří Skaličský

ředitel odboru

podepsáno elektronicky

otisk úředního razítka

Rozdělovník:

- I. Doručuje se do vlastních rukou prostřednictvím datové schránky
Správa pražských hřbitovů, p.o., Vinohradská 2807/153c, 130 00 Praha 3

- II. Na vědomí
NPÚ ÚOP PR